

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY SKOMLIN

ZLECENIODAWCA:
WYKONAWCA:

WÓJT GMINY SKOMLIN
PU-H TERMO – EFEKT MAREK GADAJ

SIERADZ MAJ 2004

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

1.	Wstęp.....	3
2.	Założenie ogólne	4
2.1	Dane ogólne o gminie	4
2.2	Historia	8
2.3	Sytuacja społeczna, zaludnienie, ruch naturalny ludności	9
2.4	Strategiczne założenia rozwoju gminy Skomlin	10
3.	Wskaźniki środowiskowe gminy	11
3.1	Zasoby wodne	11
3.1.1	Wody powierzchniowe.....	11
3.1.2	Wody podziemne.....	11
3.2	Powietrze.....	13
3.3	Gleby	14
3.4	Zasoby przyrody.....	16
3.5	Uciążliwości akustyczne	19
3.5.1	Hałas przemysłowy	19
3.5.2	Hałas drogowy.....	19
3.5.3	Hałas kolejowy	20
3.5.4	Hałas lotniczy	20
3.6	Oczyszczanie ścieków i kanalizacja.....	20
3.7	Wodociągowanie i zużycie wody.....	21
3.8	Sieć gazowa.....	25
3.9	Regulacje stosunków wodnych	25
3.9.1	Melioracje.....	25
3.9.2	Regulacja rzek	25
3.10	Promieniowanie.....	26
3.10.1	Zakres ekstremalnie niskiej częstotliwości	26
3.10.2	Zakres radiowo-telewizyjny i mikrofalowy	26
3.11	Nadzwyczajne zagrożenia. Poważne awarie.	26
4.	Edukacja ekologiczna.....	27
5.	Odpady	29
5.1	Odpady komunalne	29
5.2	Odpady przemysłowe.....	31
6.	Określenie priorytetów ekologicznych na tle zadań gminy i powiatu.	33
7.	Zdolności inwestycyjne – prognoza budżetu gminy na lata 2005 – 2015	39
8.	Nakłady finansowe na realizację zadań związanych z ochroną środowiska a możliwości budżetu gminy	40
9.	System oceny realizacji programu	43
10.	Literatura	46

1. Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie Programu Ochrony Środowiska Gminy Skomlin, którego realizacja doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa Unii Europejskiej.

Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, odnoszące się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Przy tworzeniu Programu przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia w pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień techniczno-ekonomicznych związanych z przyszłymi projektami.

Ponadto celami Programu Ochrony Środowiska są:

- rozpoznanie stanu istniejącego i przedstawienie propozycji zadań niezbędnych do kompleksowego rozwiązania problemów ochrony środowiska (zadania te w większości stanowią zadania własne Gminy),
- wyznaczenie hierarchii ważności poszczególnych inwestycji (ustalenie priorytetów),
- przedstawienie rozwiązań technicznych, analiz ekonomicznych, formalno-prawnych dla proponowanych działań proekologicznych,
- wyznaczenie optymalnego harmonogramu realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych gminy ze wskazaniem źródeł finansowania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skomlin opracowano zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627).

Ponadto Program uwzględnia zapisy:

- Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego
- Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego
- Planu Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego
- Programu Ochrony Środowiska Powiatu Wieluńskiego
- Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieluńskiego
- Inne przepisy obowiązującego prawa (wykaz na końcu opracowania)

Program powstał również w oparciu o dane pochodzące z licznych źródeł a przede wszystkim:

1. Opracowania udostępnione przez gminę :

- Strategia Rozwoju gminy Skomlin
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Skomlin
- Operat wodno- prawny na pobór wód podziemnych i eksploatację urządzeń na stacji wodociągowej w miejscowości Skomlin
- Operat wodno- prawny na pobór wód podziemnych i eksploatację urządzeń na stacji wodociągowej w miejscowości Wróblew
- Uchwała Rady Gminy Skomlin, nr XXVII/139/97 z dnia 23.06.1997 r. w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku w Gminie obowiązująca od dnia ogłoszenia.
- Sytuacja finansowa gminy. Wykonanie budżetu gminy w okresie dwóch lat przed uzyskaniem pożyczki/dotacji/oraz prognoza budżetu na okres spłat

2. Dane zebrane przez autorów Programu,

3. Opracowania i raporty takich instytucji jak m.in.:

- Ministerstwo Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi,

4. Materiały konferencyjne,

5. Literatura specjalistyczna.

2. Założenie ogólne

Dla większej czytelności opracowania nie przytaczano w niniejszym programie szczegółowych danych (zwłaszcza opisowych), które są szeroko ujęte w innych programach przyjętych przez Radę Gminy Skomlin czy Radę Powiatu Wieluńskiego. Podane są tylko dane niezbędne dla zrozumienia opisywanych zagadnień.

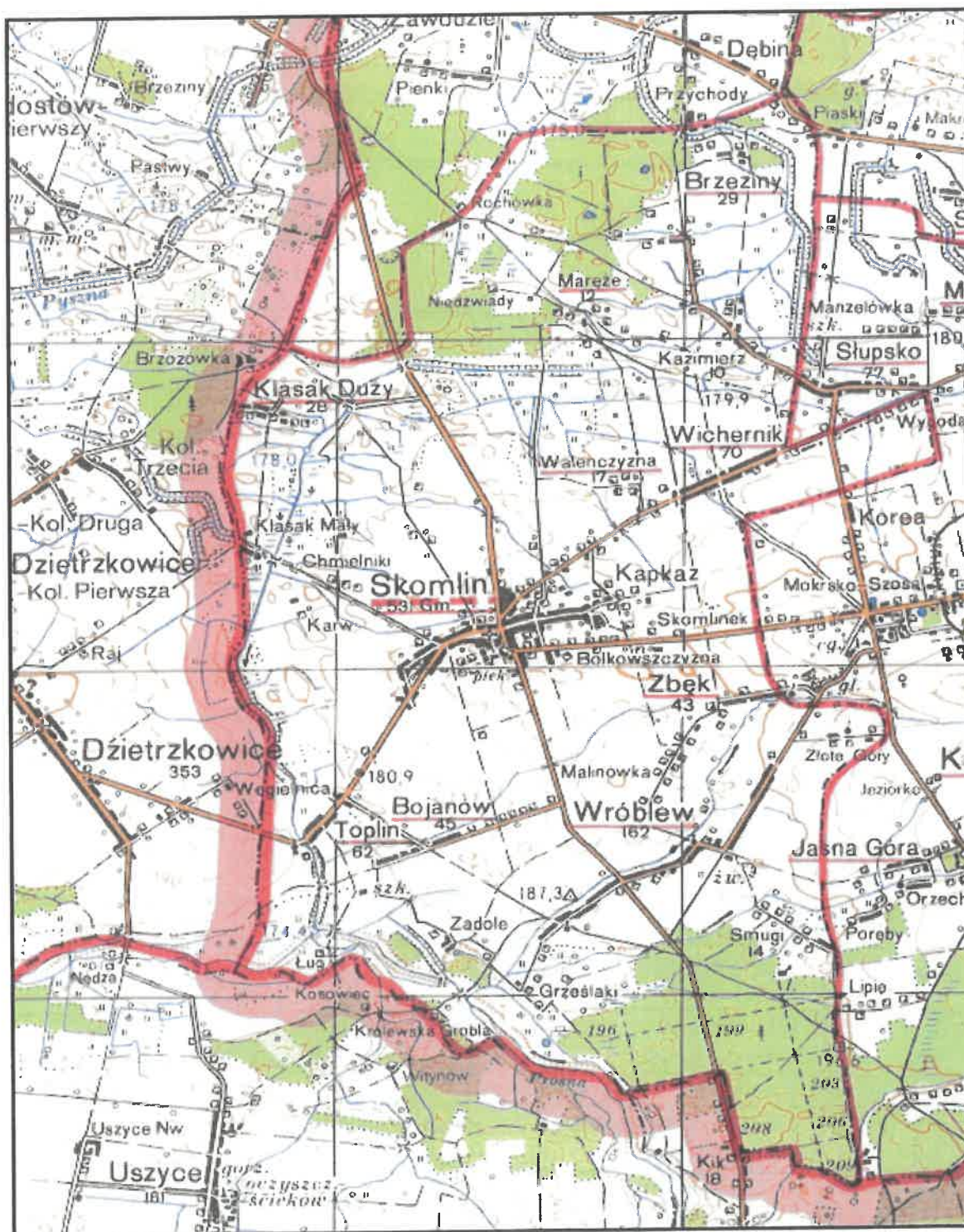
2.1 Dane ogólne o gminie

Gmina Skomlin położona jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego w ramach wysoczyzny wieruszowskiej, w powiecie wieluńskim. Gmina graniczy z następującymi gminami :

- Łubnice – na zachodzie
- Gorzów Śląski – na południu
- Biała – na północy

- Mokrusko – na wschodzie
- Wieluń – na północnym wschodzie

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski Gmina Skomlin znajduje się w obrębie Wysoczyzny Wieruszowskiej.

Mapa gminy Skomlin

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Sieć komunikacyjna na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Przez jej teren nie przebiegają drogi o znaczeniu ponadregionalnym – drogi krajowe. Natomiast podstawową sieć dróg tworzą drogi powiatowe :

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	1.	2.
1	37450	Skomlin – Krzyż
2	37451	Skomlin Turów
3	37454	Toplin- Wieluń
4	37455	Toplin-Wróblew-Wieluń
5	37456	Skomlin- Praszka

Na terenie Gminy znajdują się ponadto następujące drogi tworzące układ dróg gminnych :

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km
1.	2.	3.	4.
1.	373401	Parcice – gr. gm. Biała – Kazimierz – gr. gm. Mokrsko	3,844
2.	373402	Poręby – gr.gm. Biała – Brzeziny –dr. gminna 373401	1,972
3.	373403	Brzeziny - Wichernik	2,020
4.	373404	Dzietrzkowice – gr.woj. wielkopolskiego-Klasak Duży – dr. powiatowa 37450	2,048
5.	373405	Dzietrzkowice – gr. woj. wielkopolskiego- Klasak Mały - Skomlin	2,355
6.	373406	dr. pow. 37455 – Bajanów – dr.pow.37456	1,422
7.	373407	Wróblew-Mlainówka- Zbęk-gr.gm.Mokrsko-dr.pow.37455	2,990
8.	373408	Wróblew-gr.gm.Mokrsko-Jasna Góra	1,150
9.	373409	Wróblew-Smugi-gr.gm.Mokrsko - Lipie	2,220
10.	373410	Wróblew-gr. woj. śląskiego - Uszyce	1,842

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

RAZEM	21,863
-------	--------

Nie przewiduje się wyznaczania nowych odcinków dróg żadnej kategorii (krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne).

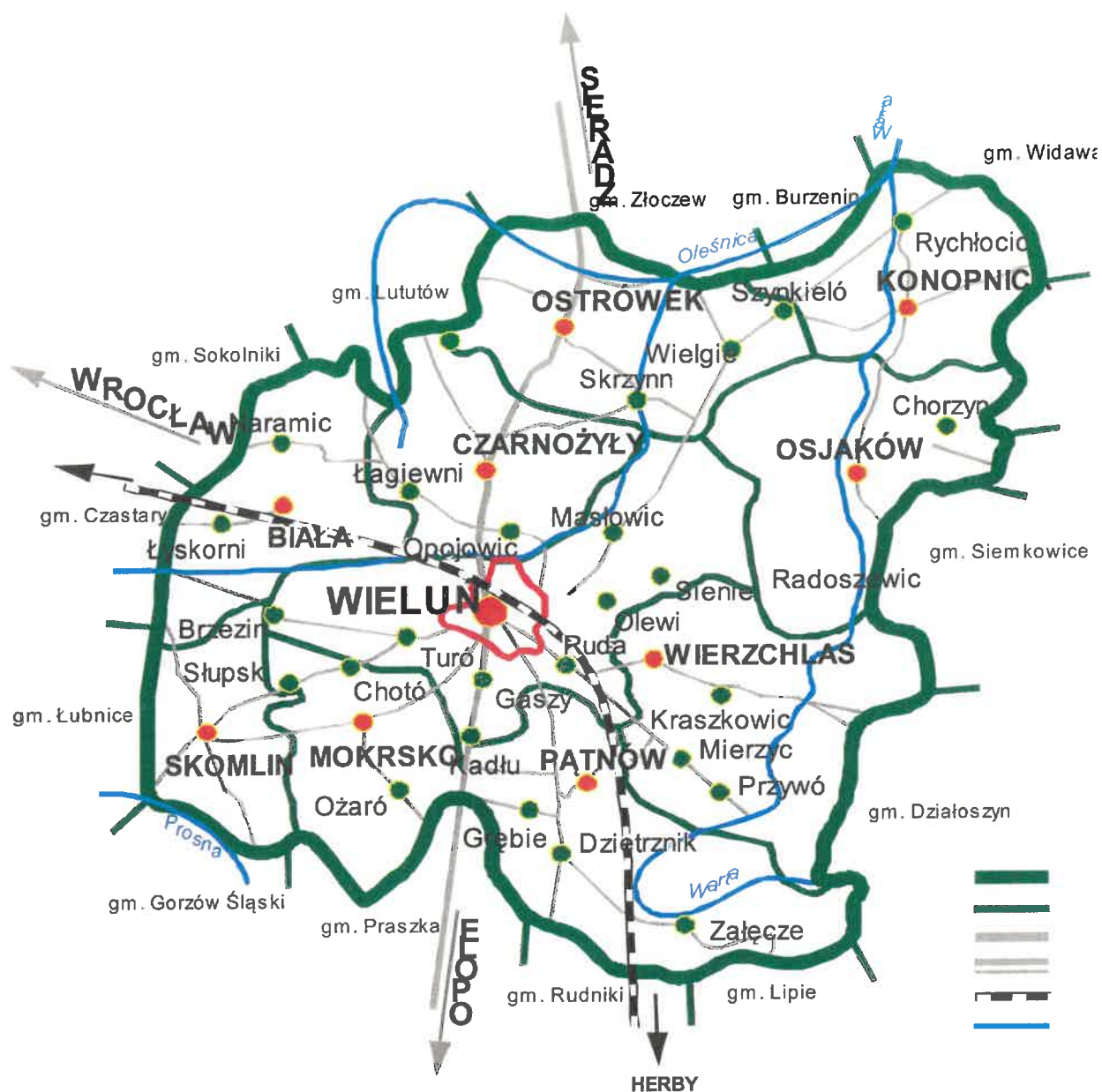
W momencie tworzenia niniejszego programu gmina Skomlin nie posiada aktualnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Gmina obejmuje swym zasięgiem 11 sołectw:

(stan na 27 maja 2004)

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości	Liczba mieszkańców sołectwa ogółem
1.	Bojanów	Bojanów	124	124
2.	Brzeziny	Brzeziny	70	164
3.		Kazimierz	94	
4.	Klasak Duży	Klasak Duży	86	113
5.		Klasak Mały	27	
	Maręże	Maręże	57	57
6.	Skomlin I	Skomlin	1591	1591
7	Toplin	Toplin	208	234
		Ług	3	
		Zadole	23	
8	Walencyzna	Walencyzna	66	66
9	Wichernik	Wichernik	364	393
		Wygoda	29	
10	Wróblew	Wróblew	540	649
		Smugi	60	
		Malinówka	49	
11	Zbęk	Zbęk	135	165
		Złote Góry	30	
RAZEM			3556	3556

Na terenie gminy funkcjonują 623 gospodarstwa rolne . Gospodarstw domowych jest 942. Liczba gospodarstw domowych mieszkających samodzielnie to 812. Ponadto instytucje o charakterze publicznym (szkoły, urząd gminy, bank, parafie rzymsko-katolickie oraz strażnice OSP). Łącznie około 970 podmiotów.

Układ drogowy powiatu wielunskiego

2.2 Historia

Miejscowość Skomlin znany był jako ośrodek osiedleńczy na początku XIII wieku. Najstarsza wzmianka o miejscowości datowana jest na 1210 rok i dotyczy donacji wsi na rzecz klasztoru Cystersów koło Przemętu (kaliskie). Następna – XIII wieczna wzmianka o Skomlinie pochodzi z 1253 roku i dotyczy przeniesienia danin dotąd składanych na rzecz księcia na rzecz klasztoru w Ołoboku dokąd przeniesiony został klasztor w Łubnicy.

Najstarsza wzmianka o następnym ośrodku osiedleńczym w gminie Skomlin pochodzi z 1378 roku i dotyczy donacji Toplina przez księcia Władysława Opolczyka.

Od czasów Władysława Jagiełły do końca I Rzeczypospolitej gmina Skomlin wchodziła w skład Królestwa Polskiego.

2.3 Sytuacja społeczna, zaludnienie, ruch naturalny ludności¹

2002r	Jed. miary	Nazwa cechy
5495	B ha	Powierzchnia ogółem w ha
11	B jed.	Sołectwa ogółem
17	B jed.	Miejscowości ogółem łącznie z miastami
3500	B osoba	Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 30 VI ogółem
3503	B osoba	Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII ogółem
1736	B osoba	Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII mężczyźni
1767	B osoba	Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania 31 XII kobiety
36	B osoba	Urodzenia żywe ogółem
35	B osoba	Zgony ogółem
1	B osoba	Przyrost naturalny ogółem
850	B osoba	Ludność w wieku przedprodukcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII) ogółem
2029	B osoba	Ludność w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII) ogółem
624	B osoba	Ludność w wieku poprodukcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania (31 XII) ogółem
16	B para	Małżeństwa ogółem
131	B osoba	Pracujący ogółem
88	B osoba	Pracujący ogółem kobiety
3503	G osoba	Ludność w mieszkaniach ogółem
895	G miesz.	Zasoby mieszkaniowe ogółem liczba mieszkań
4002	G izba	Zasoby mieszkaniowe ogółem liczba izb
83668	G m2	Zasoby mieszkaniowe ogółem powierzchnia użytkowa mieszkań
1	B miesz.	Mieszkania oddane do użytku ogółem liczba mieszkań
3	B izba	Mieszkania oddane do użytku ogółem liczba izb
89	B m2	Mieszkania oddane do użytku ogółem powierzchnia użytkowa
41.6	B km	Wodociągi długość czynnej sieci rozdzielczej

¹ Według GUS (Polska Statystyka Publiczna)

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

1.1	B	km	Kanalizacja długość czynnej sieci kanalizacyjnej
24	B	ob.	Sklepy obiekty ogółem
1	B	ob.	Przedszkola (bez specjalnych) ogółem
160	B	miejsce	Miejsca w przedszkolach (bez specjalnych) ogółem
40	B	osoba	Dzieci 6-letnie w przedszkolach (bez specjalnych) ogółem
2	B	ob.	Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) ogółem
266	B	osoba	Uczniowie szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) ogółem
1	B	ob.	Gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych ogółem
150	B	osoba	Uczniowie gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych ogółem
1	B	ob.	Placówki ogółem ośrodki zdrowia
1	B	ob.	Apteki ogółem
2	B	ob.	Placówki biblioteczne biblioteki i filie
16247	B	wol.	Placówki biblioteczne księgozbiór w woluminach
137	B	jed.gosp.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON ogółem
4603201	B	zł	Dochody budżetów gmin ogółem
4829356	B	zł	Wydatki z budżetu gmin ogółem

2.4 Strategiczne założenia rozwoju gminy Skomlin

Strategiczne założenia rozwoju Gminy przedstawiono w „Strategii rozwoju Gminy Skomlin”, z lutego 1997 roku.

Cel główny:

Tworzenie warunków do stabilnego i dynamicznego wzrostu gospodarczego gminy oraz rozwoju jednostek gospodarczych.

Cele strategiczne:

- Poprawa wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną

- Tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowiska naturalnego dla poprawy poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego gminy
- Wspieranie restrukturyzacji rolnictwa
- Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i działania na rzecz pozyskania inwestorów zewnętrznych
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego
- Poprawa warunków bytowych społeczeństwa lokalnego

3. Wskaźniki środowiskowe gminy

3.1 Zasoby wodne

3.1.1 Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Skomlin położony jest w dorzeczu Warty i Proсны. Północna część gminy to rejon źródłkowy rzeki Pyszny, natomiast południowa część gminy (wzdłuż południowej granicy) stanowe terasy zalewowe rzeki Proсны.

Rzeki Pyszna i Proсна prowadzi wody pozaklasowe – przewyższające stężenia zanieczyszczeń powyżej dopuszczalnych wartości. Wysokie są stężenia związków mineralnych, biogennych oraz zawiesiny. Poza klasą były także zanieczyszczenia bakteriologiczne.

Na terenie Gminy brak jest dużych zbiorników wodnych, nie ma również zbiorników o charakterze stawów hodowlanych.

W miejscowości Toplin w zlewni rzeki Proсны planuje się budowę zbiornika retencyjnego „Toplin” o powierzchni 10 ha. i pojemności 180 tys. m³.

3.1.2 Wody podziemne

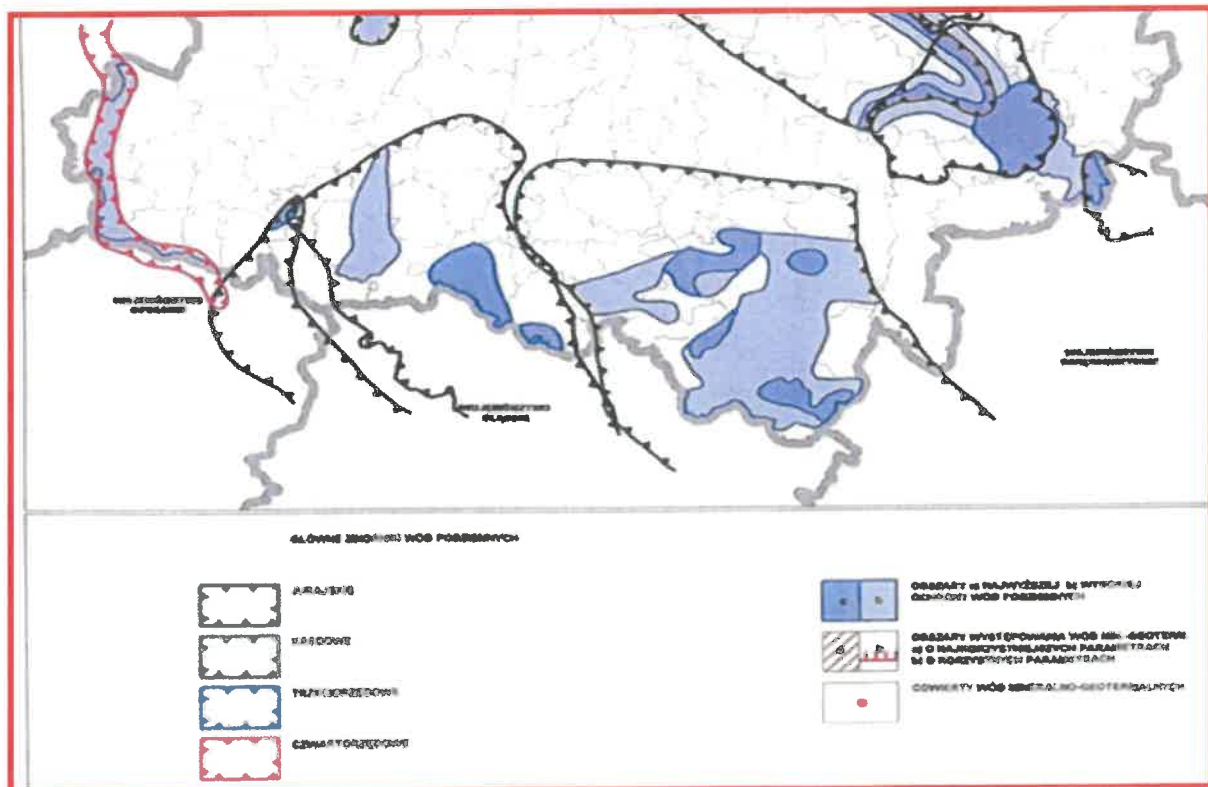
Na terenie powiatu wieluńskiego występują dwa najważniejsze użytkowe poziomy wód podziemnych: głównie związane z utworami jurajskimi oraz czwartorzędowymi. Rozmieszczenie największych poziomów wodonośnych w zasobach eksploatacyjnych wód podziemnych powiatu wieluńskiego przedstawia mapa.

Jurajskie poziomy wodonośne są związane głównie ze zbiornikami wód podziemnych o znaczeniu ponadregionalnym: GZWP nr 326 reprezentowanym przez struktury wodonośne górnej jury i GZWP nr 325 reprezentowany przez struktury wodonośne środkowej jury. Wody jurajskie są z reguły wysokiej jakości.

Powiat wieluński zajmuje obszar należący do Monokliny Krakowsko – Częstochowskiej. Ważnym zasobem gospodarczym są tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Odpowiadają one następującym kryteriom ilościowym i jakościowym: wydajność podstawowa otworu studziennego $>70 \text{ m}^3/\text{h}$, wydajność ujęcia $>10 \text{ tys. m}^3/\text{d}$, przewodność $>10 \text{ m}^2/\text{h}$, klasa wód I. Na terenie powiatu wieluńskiego znajdują się trzy GZWP (w części, nie w całości), które w sumie zajmują około 1/3 powierzchni powiatu.

Lokalizację i zasięg terytorialny poszczególnych GZWP powiatu wieluńskiego dla poszczególnych poziomów wodonośnych również ilustruje mapa.

Na południowo – wschodnich krańcach gminy jest zlokalizowany Częstochowski Główny Zbiornik Wód Podziemnych (Obszar Najwyższej Ochrony)

Główne zbiorniki wód podziemnych

3.2 Powietrze

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisję niezorganizowaną tj. emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie, lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisję niezorganizowaną ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi).

W gminie Skomlin jak dotąd nie ma żadnej kotłowni ekologicznej funkcjonującej w budynkach użyteczności publicznej (olejowej, gazowej lub na biomasę). Funkcjonują natomiast kotłownie olejowe i gazowe (na gaz płynny) w gospodarstwach domowych – łącznie 1 olejowa i 3 na gaz płynny.

Pewien postęp w modernizacji źródeł ciepła nie zmienia jednak faktu, że około 970 obiektów (zwłaszcza mieszkalnych) posiada kotłownie opalane węglem. Każda taka kotłownia zużywa około 4 Mg węgla różnych klas co w skali gminy daje 3880 Mg. Emisja do atmosfery wywołana spalaniem tej ilości węgla jest przedstawiona w tabeli poniżej. (Obliczenia dla 0,8%S oraz 6 % popiołu)

L.p.	Substancja	Emisja przed modernizacją
		Mg/rok
1	2	
1.	SO ₂	49,664
2.	NO ₂	3,880
3.	CO	388,000
4.	CO ₂	7178,000
5.	pył	46,560

Wskaźniki unosu substancji zanieczyszczających
powstających przy energetycznym spalaniu węgla kamiennego

PALENISKA												
Lp.	Substancja	Jednostka wskaźnika	Ruszt mechaniczny			Ruszt stały						
			Wydajność pary 20 Mg/h	Wydajność pary 5-20 Mg/h	Wydajność pary 5 Mg/h	Parowe i wodne				Płomienicowe i pozostałe		
			Wydajność cieplna 12 MW _t	Wydajność cieplna 3-12 MW _t	Wydajność cieplna 3 MW _t	Wydajność cieplna > 200 kW _t		Wydajność cieplna < 200 kW _t		Wszystkie		
						ciąg naturalny	ciąg sztuczny	ciąg naturalny	ciąg sztuczny	ciąg naturalny	ciąg sztuczny	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	SO ₂	kg/Mg	17*s	16*s	16*s	16*s	16*s	16*s	16*s	16*s	16*s	16*s
2	NO ₂	kg/Mg	4	4	4	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1,5
3	CO	kg/Mg	5	10	20	45	45	45	45	100	100	
4	CO ₂	kg/Mg	2200	2100	2100	2000	2000	2000	2000	1850	1850	
5	Pył	kg/Mg	3*A ^r	2,5*A ^r	2*A ^r	1,5*A ^r	2*A ^r	1,5*A ^r	2*A ^r	1,5*A ^r	2*A ^r	2*A ^r
6	Sadza	kg/Mg	0,002*A ^r	0,004*A ^r	0,02*A ^r	0,05*A ^r	0,05*A ^r	0,05*A ^r	0,05*A ^r	0,5*A ^r	0,5*A ^r	0,5*A ^r
7	Benzo/a/piren	kg/Mg	0,0004	0,0016	0,0032	0,014	0,014	0,014	0,014	0,02	0,02	
8	Koksik	kg/Mg	15	20	25	25	25	25	25	25	25	25

S – zawartość siarki w paliwie wyrażona w %

A - zawartość popiołu w paliwie wyrażona w %

Źródło – materiały szkoleniowe MOŚZNiL 1996

Drugim źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku. Na skutek czynności eksploatacyjnych do atmosfery emitowane są węglowodory. Na terenie gminy Skomlin zlokalizowana jest jedna stacja paliw płynnych w miejscowości Skomlin. Ponadto zlokalizowano jedną stację LPG również w Skomlinie. Stacje paliw na terenie gminy nie wpływają w sposób znaczący na emisję VOC do powietrza, z uwagi na to, iż muszą spełniać warunki zawarte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 20.09.2000r. (Dz.U. nr 98, poz. 1067) w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.

3.3 Gleby

Pod względem glebowo - rolnym gmina zaliczana jest do rejonu wieluńskiego (IUNG Puławy 1977) charakteryzującego się przewagą gleb kompleksów pszennego dobrego i

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

pszenno - żytniego /żytni bardzo dobry/. W dolinie rzeki Pysznej występują kompleksy żytnie słabe oraz średnie i słabe kompleksy użytków zielonych.

Gleby występujące w regionie wieluńskim wytworzyły się z pyłów i glin; udział gleb piaskowych jest nieznaczny. Najczęściej są to gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz czarne ziemie, rzadziej gleby pseudobielicowe. Pod użytkami zielonymi występują głównie gleby wytworzone z torfów i murszy na piaskach.

Skomlin jest to gmina o niskim wskaźniku zalesienia - lasy zajmują 14,1 % powierzchni.

Struktura Gruntów w procentach	Gmina Skomlin ha	Gmina Skomlin %
Użytki rolne	4120	88,9
w tym:		
- grunty orne	3300	60,1
- sady	10	00,2
- łąki i pastwiska	721	15,8
Lasy i grunty leśne	777	14,1
Pozostałe grunty i nieużytki	539	9,8
RAZEM	5495	100

W Gminie Skomlin funkcjonuje 623 gospodarstw rolnych, w przeważającej ilości są to gospodarstwa produkujące wyłącznie na sprzedaż, przy czym dominuje produkcja roślinna. Mimo to w większości gospodarstw rolniczych utrzymywane są zwierzęta gospodarskie.

Struktura wielkości gospodarstw w Gminie Skomlin

Wielkość gospodarstwa rolnego (w ha)	Ilość gospodarstw (w szt.)	Udział (%)
Do 1 ha	70	
1-5	252	
5-10	175	
10-15	80	
Powyżej 15	46	
Razem	623	100,00

Struktura gruntów ornych wg klas występujących na terenie Gminy Skomlin

Rodzaj gruntów	Klasa	Wskaźnik %
Grunty orne		
	III	7,9
	IV	56,7
	V	24,2
	VI	11,2
Grunty zielone		
	III	1,3
	IV	62,6
	V	28,5
	VI	7,6

Uprawy

Uprawy	Powierzchnia zasiewów w ha	Wielkość w %
Zboża ogółem	2749,09	83,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	2673,18	81,1
Ziemniaki	442,46	13,4
Przemysłowe	25,89	0,8
W tym		
Buraki cukrowe	16,05	0,5
Rzepak i rzepik	9,84	0,3
Pastewne	51,27	1,6
Pozostałe	27,92	0,8
W tym		
warzywa	9,94	0,3
Razem		100,00

3.4 Zasoby przyrody

Na terenie Gminy istnieją trzy obwody łowieckie sklasyfikowane i oznaczone numerami (dane Zarządu Okręgu PZŁ w Sieradzu). Funkcjonujące w obrębie poszczególnych

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

obwodów koła przedstawiają coroczne plany łowieckie, które są zatwierdzane między innymi przez wójta gminy i nadleśniczego Nadleśnictwa Wieluń.

Na terenie gminy nie funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne .

Spis pomników przyrody

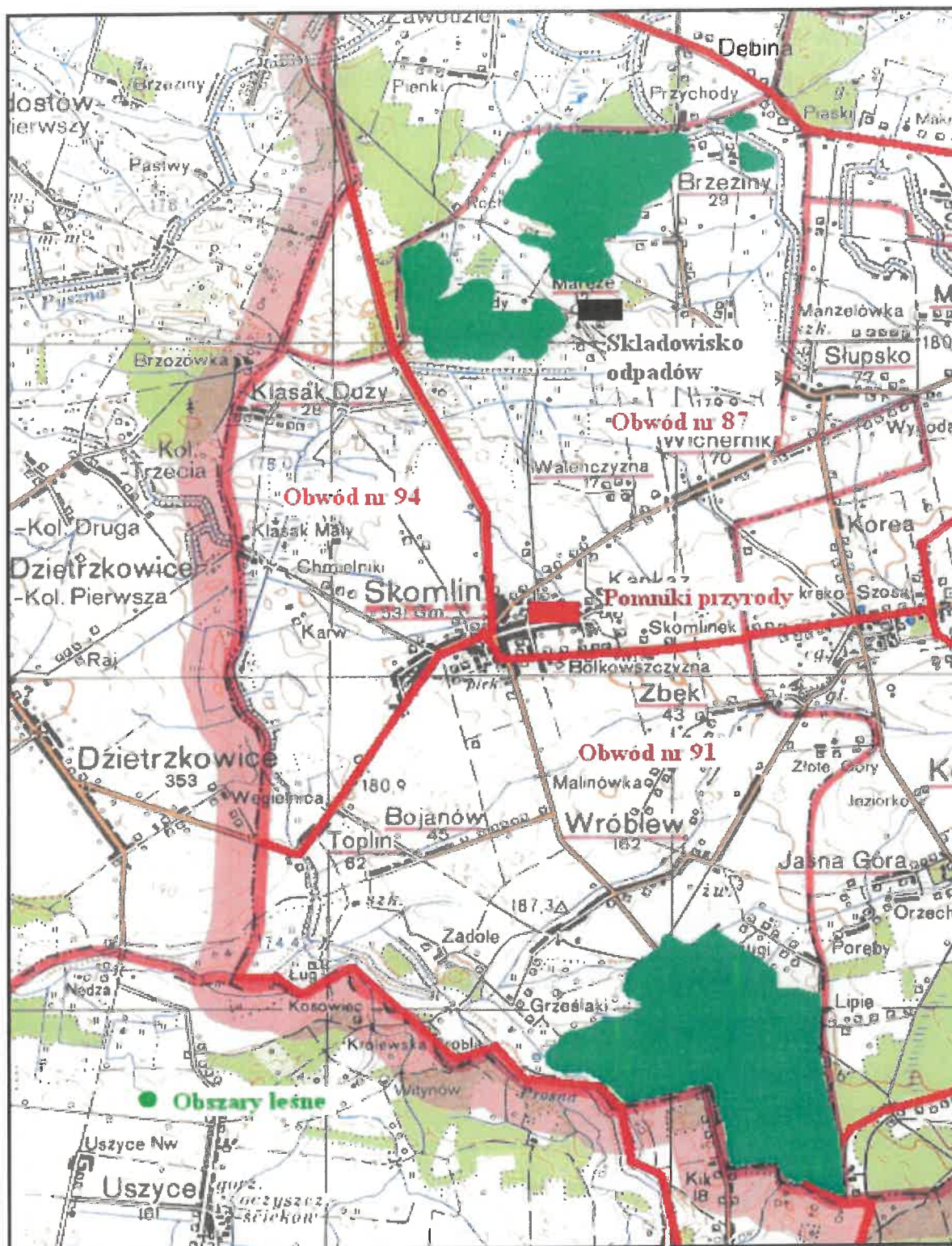
Lp	Nazwa tworu przyrody	Miejscowość	Nr działki w ewidencji gruntów
1.	Wiąz szypułkowy – obwód 320 cm	Skomlin – teren przykościelny	1483
2.	Wiąz szypułkowy – obwód 360 cm	Skomlin – teren przykościelny	1483
3.	Lipa drobnolistna obwód 280 cm	Skomlin – teren przykościelny	1483
4.	Klon zwyczajny – obwód 270 cm	Skomlin – teren przykościelny	1483
5.	Wiąz szypułkowy – obwód 360 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
6.	Klon zwyczajny – obwód 250 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
7.	Lipa drobnolistna – obwód 430 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
8.	Wiąz szypułkowy – obwód 420 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
9.	Lipa drobnolistna – obwód 500 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
10.	Sosna wejmutka obwód 240 cm	Skomlin- park wiejski	1641/4
11.	Dąb szypułkowy – obwód 410 cm	Maręże – przy polnej drodze	83

Opracowano na podstawie karty nr 42/1 z Wojewódzkiego Rejestru Obiektów Chronionych, oraz Decyzji Wojewody Sieradzkiego nr 3 z dnia 19.02.1988 r. i Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 3.02.1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Do obiektów chronionych zalicza się również:

- częstochowski rezerwar wód podziemnych klasy ochrony ONO,
- złoża kopalin użytecznych rejonu Złote Góry

Gmina Skomlin wchodzi w skład wieluńskiej krainy kulturowej, charakteryzującej się bogatymi wartościami dziedzictwa kulturowego, do których zalicza się kościół parafialny w Skomlinie, spichlerz w założeniu parkowo- folwarcznym w Skomlinie, kilkadziesiąt domów mieszkalnych.

Środowisko przyrodnicze gminy Skomlin

3.5 Uciążliwości akustyczne

3.5.1 Hałas przemysłowy

Na terenie gminy działa kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych. Nie ma dużych podmiotów o charakterze produkcyjnych. Funkcjonują podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym w tym jednostki handlu detalicznego, osoby fizyczne.

Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

Na terenie gminy nie obserwuje się nadmiernego hałasu przemysłowego z racji braku podmiotów przemysłowych mogących stanowić jego źródło.

3.5.2 Hałas drogowy

Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami.. Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w gminie. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,
- wzrost uciążliwości hałasu na terenach wypoczynkowych.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52dB$

- średnia uciążliwość 52dB < LAeq < 62dB
- duża uciążliwość 63dB < LAeq < 70dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70dB

Na terenie gminy Skomlin obserwuje się poziom hałasu drogowego odpowiadający małej i średniej uciążliwości.

3.5.3 Hałas kolejowy

Przez teren gminy Skomlin nie przebiega linia kolejowa PKP i w związku z tym nie występują problemy z tym związane.

3.5.4 Hałas lotniczy

Z uwagi na brak lotniska na terenie gminy Skomlin i gmin ościennych, nie występują tu problemy związane z oddziaływaniem hałasu lotniczego w środowisku. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego nie wpływają na klimat akustyczny na terenie gminy.

3.6 Oczyszczanie ścieków i kanalizacja

Gmina Skomlin posiada na swoim terenie jedną oczyszczalnię ścieków w Skomlinie – typu BIOBLOK o przepustowości 120 m³/d (konieczna rozbudowa) uruchomioną w sierpniu 2002. Ścieki na terenie Gminy są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni ścieków w Skomlinie lub w sposób tradycyjny – na łąki lub do rowów melioracyjnych.

Ogólna liczba zbiorników bezodpływowych (teoretycznie, bowiem większość zbiorników ma przepuszczalne dna) na terenie gminy wynosi 950 i są one zlokalizowane w poszczególnych miejscowościach gminy.

Ilość ścieków trafiająca do oczyszczalni ścieków w Skomlinie jest następująca.

Okres	Ilość ścieków m ³	Uwagi
I kw	2250	(Z kanalizacji i dowożone)
IIkw	2002	(Z kanalizacji i dowożone)
IIIkw	2218	(Z kanalizacji i dowożone)
IVkw	2252	(Z kanalizacji i dowożone)

Ładunek zanieczyszczeń powierzchniowych zrzucanych z tereny gminy Skomlin

Zlewnia rzeki	Powierzchnia zurbanizowana na zlewni	Zawiesina ogólna	ChZT	Azot amonowy	Azot azotanowy	Fosforany	Tłuszcze i oleje minet.	Ołów	Cynk
	ha	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok	Kg/rok
Prosna	100	67920	54336	509	679	170	10188	34	102

Źródło – program regionalny „Warta

Według opracowania „Program Regionalny WARTA”, w gminie mogą powstawać ścieki o charakterystyce zestawionej w tabeli :

Liczba ludności	Współczynnik ilości ścieków	Dobowa ilość produkowanych ścieków	BZT ₅	ChZT	Zawiesina	N	P
	1/M/d	m ³ d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
3676	0,1	378	221	441	257	40	7

Źródło – program regionalny „WARTA”

W 2002 roku wykonano następujący zakres kanalizacji sanitarnej

- 1121,4 mb kanalizacji
- 400,3 mb przyłączy (42 sztuki)

W roku 2003 wykonano następujący zakres kanalizacji sanitarnej

- 908,2 mb kanalizacji
- 455 mb przyłączy (34 sztuki)

Na terenie gminy nie ma przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.7 Wodociągowanie i zużycie wody

Z analizy stanu istniejącego wynika, że Gmina Skomlin prawie w pełni jest wyposażona w sieć wodociągową.

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie stacje wodociągowe : Wróblew i Skomlin, które w pełni zaspokajają potrzeby mieszkańców Gminy. Obydwa otwory studzienne ujmują wody podziemne z utworów jurajskich.

Do sieci wodociągowej podłączonych jest ok. 95% mieszkańców Gminy Skomlin t.j. ok. 3200 osób (900 umów na dostarczanie wody). Właścicielem i administratorem sieci

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

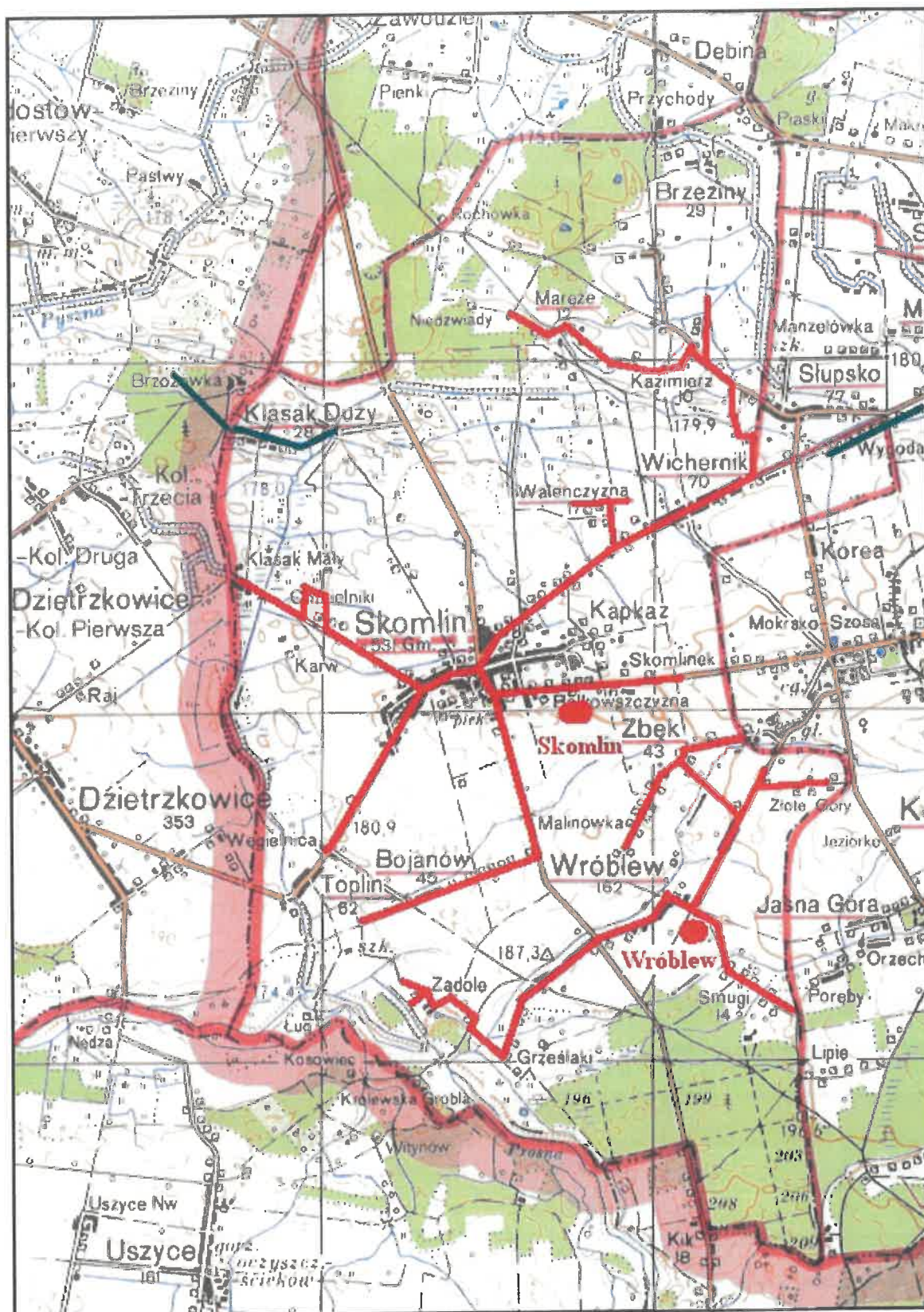
wodociągowej jest Urząd Gminy w Skomlinie. Na chwilę przygotowywania Planu dostępu do wodociągu nie miały nieliczne domostwa w miejscowości Klasak Mały i w okolicach Skomlina – około 15 gospodarstw. Sieć wodociągowa zasilana jest w ok. 100% z własnych ujęć wód głębinowych.

Woda z ujęć głębinowych jest regularnie badana przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną we Wieluniu.

Wyniki podstawowych badań wody dostarczanej do sieci wodociągowej na terenie Gminy Skomlin – ujęcia w Skomlinie i Wróblewie

L.P.	Wskaźniki zanieczyszczeń	Wartości zanieczyszczeń		
		SUW Skomlin	SUW Wróblew	Uwagi
1	2	3	4	5
Data badania		Zgodnie z pismem PSSE w Wieluniu – mikrobiologiczny i fizykochemiczny skład próbek wody w analizowanym zakresie odpowiada wymogom załącznika nr 1 i 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19.11.2002 w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Próbkę pobrano 18.03.2004		
1	Mętność			
2	Barwa			
3	Twardość ogólna			
4	Amoniak			
5	Azotyny			
6	Azotany			
7	Żelazo			
8	Mangan			

Z przedstawionych danych wynika, że jakość wody dostarczanej do sieci z poszczególnych SUW-ów w pełni odpowiada pod względem chemicznym i bakteriologicznym wymaganiom dla wód zdatnych do picia i potrzeb gospodarczych.

Schemat istniejącej sieci wodociągowej Gminy Skomlin

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 41,6 km, sieć wykonana jest z rur PVC i PE.

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Średnie jednostkowe zużycie wody na mieszkańca Gminy korzystającego z wodociągu wynosi 132.94 l/Md, w tym woda na potrzeby rzemiosła i usług.

Struktura zużycia wody w Gminie Skomlin w 2003 roku

L.P			Ilość pobranej wody m ³	Ilość popłuczyn m ³
	I kw	Hydroformia Skomlin	27930	640
	II kw		39600	830
	III kw		43157	720
	IVkw		37811	720
	Ikw	Hydroformia Wróblew	4771	120
	Iikw		5985	130
	IIIkw		5821	130
	IVkw		7700	120
RAZEM			172 775	3 410

Lp	Wodociąg Skomlin	Długość sieci
1	Skomlin	11,9
2	Walenczyzna	3,5
3	Wichernik	1,5
4	Kazimierz	2,2
5	Maręże	3,6
6	Brzeziny	1,1
7	Toplin	3,0
8	Bojanów	3,7
Wodociąg Wróblew		Długość sieci
1	Wróblew	4,8
2	Zbęk	2,1
3	Malinówka	1,1
4	Złote Góry	1,5
5	Smugi	1,7

Odbiorcy wody w miejscowości Kazak Duży są zasilani z ujęcia w gminie Łubnice.

3.8 Sieć gazowa

Na terenie gminy brak jest gazyfikacji przewodowej. Zabezpieczenie potrzeb gazowych pokrywane jest z butli gazowych na gaz propan - butan.

W trakcie prac na miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Skomlin, zostanie określony teren przebiegu gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Bąków - Wieluń - Działoszyn.

3.9 Regulacje stosunków wodnych

3.9.1 Melioracje

Zmeliorowanie terenów charakteryzujących się wadliwymi stosunkami wodnymi stanowi podstawę racjonalnej gospodarki rolnej umożliwia bowiem:

- Wcześniejsze wejście wiosną z uprawami polowymi (siew) co wydłuża sezon wegetacyjny i ma bezpośredni wpływ na wysokość plonów
- Zastosowanie sprzętu mechanicznego ułatwiającego i przyspieszającego prace polowe
- Pełne wykorzystanie nawozów naturalnych i sztucznych, co zwiększa plony przy niższych nakładach finansowych na produkcję.

Dane na temat melioracji w gminie Skomlin przedstawione są w tabeli poniżej:

(dane o części gminy w zlewni rzeki Proсны)

Obszar użytków rolnych wymagających melioracji			Obszar użytków rolnych zmeliorowanych			Obszar użytków rolnych do zmeliorowania		
Razem	Grunty orne	Użytki zielone	Razem	Grunty orne	Użytki zielone	Razem	Grunty orne	Użytki zielone
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
2176	1348	828	2055	1318	737	121	30	91

Źródło – program regionalny „Warta ”

W chwili wykonywania programu nie są prowadzone żadne prace melioracyjne. Niewielkie środki są przeznaczane na czyszczenie rowów melioracyjnych.

3.9.2 Regulacja rzek

Główna rzeka przepływająca przez teren gminy tj. Proсны płynie w stanie uregulowanym na całej długości przepływu przez gminę Skomlin tj. 3750 mb.

3.10 Promieniowanie

Promieniowanie elektromagnetyczne dzieli się na jonizujące i niejonizujące, co wynika z granicznej wielkości energii, która wystarcza do jonizacji cząstek materii.

3.10.1 Zakres ekstremalnie niskiej częstotliwości

Głównym źródłem ekstremalnie niskiej częstotliwości promieniowania jest infrastruktura elektroenergetyczna, czyli linie i stacje elektroenergetyczne oraz instalacje elektryczne odbiorcze. Długość fali ekstremalnie niskiej częstotliwości jest w tym zakresie rzędu tysięcy kilometrów, zatem zawsze człowiek znajduje się w tzw. polu bliskim, gdzie obie składowe pola: magnetyczną i elektryczną, można rozpatrywać niezależnie.

Gmina jest w całości zelektryfikowana.

Na terenie gminy Skomlin nie występują węzłowe stacje sieci 400 i 220 kV oraz linie przesyłowe 400 i 220 kV, występują natomiast linie i stacje elektroenergetyczne 110 kV, średniego napięcia zasilające bezpośrednio stacje transformatorowe oraz niskiego napięcia zasilające odbiorców.

Cały rejon energetyczny Wieluń (RE7) obsługuje 53 908 klientów na terenie 2 156 km², za pomocą 4 693 km linii energetycznych, 1 339 stacji transformatorowych.

Na terenie gminy Skomlin obsługiwanych jest 970 odbiorców energii elektrycznej (ilość liczników).

3.10.2 Zakres radiowo-telewizyjny i mikrofalowy

W Polsce problem oddziaływań środowiskowych w zakresie fal radiowo-telewizyjnych rozwiązano poprzez rygorystyczne rozwiązania normalizacyjne, które nie dopuszczają do występowania w środowisku społecznym gęstości mocy promieniowania powyżej 0,1 W/m². Budowane przy takim założeniu maszty stacji nadawczych nie stanowią, według współczesnych poglądów naukowych, zagrożeń środowiskowych.

Na terenie gminy Skomlin jest zlokalizowany jeden maszt radiofonii komórkowej ERA GSM.

3.11 Nadzwyczajne zagrożenia. Poważne awarie.

Zdarzenia posiadające cechy nadzwyczajnych zagrożeń dla środowiska i ludzi mogą powstawać:

- w wyniku prowadzenia działalności przemysłowej z użyciem substancji niebezpiecznych,
- podczas transportu substancji niebezpiecznych,
- jako efekt celowej działalności człowieka związanej z niezgodnym z przepisami pozbywaniem się substancji (materiałów) niebezpiecznych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi bazę danych o zakładach posiadających na swoim terenie substancje niebezpieczne. W dniu 31 grudnia 2002 r w bazie tej widniało 76 zakładów. Spośród nich do grupy ZDR (zakłady i obiekty o dużym ryzyku) WIOŚ nie zakwalifikował żadnego zakładu i obiektu z terenu gminy Skomlin (kwalifikacja WIOŚ ma charakter orientacyjny).

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej prowadzi ewidencję zdarzeń w komunikacji drogowej i kolejowej oraz innych spowodowanych działalnością człowieka stwarzających miejscowe zagrożenia. Uwzględniają one także zdarzenia, których sprawcy pozostali niezidentyfikowani, a które nie były obojętne dla miejscowych ekosystemów, jak np. pozostawienie na drodze dużej plamy oleju. Statystyka nie obejmuje pożarów i fałszywych alarmów, do których wzywane były jednostki PSP.

Według danych PSP w latach 2000-2002 na terenie powiatu wieluńskiego miały miejsce cztery zagrożenia i wszystkie w 2002 roku (dwa ekologiczne, jedno ekologiczne w komunikacji drogowej i jedno chemiczne). Żadne z tych zdarzeń nie miało miejsca na terenie gminy Skomlin.

4. Edukacja ekologiczna

Na terenie gminy Skomlin zlokalizowane są dwie szkoły podstawowe (Skomlin oraz filia szkoły we Wróblewie) oraz jedno gimnazjum (Skomlin). Do szkół podstawowych uczęszcza 266 uczniów, natomiast do gimnazjum 150 uczniów. W roku szkolnym 2003/2004 w szkołach gminnych prowadzono działania wynikające z procesu nauczania w ramach ścieżek edukacyjnych przewidzianych obowiązującym programem nauczania. Ponadto przygotowano i przeprowadzono następujące akcje:

- Uczestnictwo w akcji „Sprzątanie świata”
- Uczestnictwo w akcji „Dzień Ziemi”
- Uczestnictwo w akcji „Wiosenne sprzątanie Powiatu”

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Liczba kół ekologicznych wynosiła 1 - w gminazjum w Skomlinie. W szkołach Podstawowych realizują przewidziane programem ścieżki ekologiczne.

W efekcie odbycia ścieżki ekologicznej uczeń :

1. Charakteryzuje rolę organizmów roślinnych i zwierzęcych, bakterii oraz grzybów w ekosystemie.
2. Dostrzega negatywne i pozytywne zmiany najbliższego środowiska.
3. Wyjaśnia, co oznacza humanitarne traktowanie zwierząt oraz reaguje na niewłaściwe postępowanie wobec nich.
4. Postępuje zgodnie z zasadami ochrony środowiska i rozumie sens takiego działania.
5. Dbą o zielen w domu, szkole, miejscu zamieszkania.
6. Właściwie zachowuje się w środowisku, w rezerwach przyrodniczych i parkach narodowych.
7. Charakteryzuje cechy populacji.
8. Kreśli łańcuchy pokarmowe i sieci zależności pokarmowych.
9. Podaje lokalne i ogólnoswiatowe przykłady degradacji środowiska.
10. Omawia strukturę dowolnego ekosystemu w aspekcie krążenia materii i przepływu energii.
11. Uzasadnia wpływ różnorodności gatunkowej i liczebności populacji na utrzymanie równowagi biologicznej w ekosystemie.
12. Omawia rolę roślin w tworzeniu atmosfery tlenowej oraz przewiduje skutki niszczenia obszarów leśnych.
13. Bada stan abiotycznych czynników środowiska przy użyciu biowskaźników.
14. Dostrzega zmiany biotopu pod wpływem oddziaływania organizmów.
15. Omawia, związane ze środowiskiem życia, zmiany układów bezkręgowców i kręgowców.
16. Dostrzega związek pH gleby ze zdolnością wiązania metali ciężkich przez rośliny.
17. Omawia warunki tworzenia upraw i gospodarstw ekologicznych.
18. Aktywnie współorganizuje akcje środowiskowe związane z ochroną przyrody.
19. Wymienia zmiany składu chemicznego atmosfery i wody spowodowane działalnością człowieka.
20. Dostrzega wpływ zanieczyszczeń biotopów na funkcjonowanie i zubożenie biocenozy.
21. Omawia przyczyny i skutki niszczenia warstwy ozonowej.
22. Przewiduje konsekwencje efektu cieplarnianego.
23. Ocenia wpływ własnego gospodarstwa domowego na lokalne zużycie wody i nośników energii.

W latach 2003 i 2004 nie przeprowadzono żadnej specjalnej akcji mającej na celu edukację ekologiczną mieszkańców (poza uczniami szkół podstawowych i gimnazjum). Kwestie związane z ekologią poruszane są na corocznych zebraniach wiejskich gminy.

W roku 2003 i 2004 nie odbyło się żadna sesja Rady Gminy, na których poruszano wyłącznie problemy ekologii. Problemy te są podnoszone na 2-3 sesjach Rady z zależności od potrzeb.

5. Odpady

Odpady stanowią nieodłączny element towarzyszący bytowaniu człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności. W związku z tym przedmiotem analiz podjętych w ramach niniejszego opracowania są odpady w rozumieniu ustawy o odpadach (Dz.U. nr 62 z 2001, poz.628) wydzielane i gromadzone na terenie Gminy Skomlin.

Ze względu na źródło powstawania odpady można podzielić na dwie podstawowe grupy:

- odpady przemysłowe powstające w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej,
- odpady komunalne powstające w wyniku bytowania człowieka.

W każdej z tych grup, biorąc pod uwagę stopień szkodliwości, można wyróżnić:

- odpady niebezpieczne, które ze względu na pochodzenie, skład chemiczny, biologiczny bądź też inne właściwości stanowią zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi i środowiska,
- odpady inne niż niebezpieczne.

5.1 Odpady komunalne

Charakterystykę funkcjonowania dotychczasowego systemu gromadzenia i zbiórki odpadów w Gminie Skomlin przeprowadzono w oparciu o informacje uzyskane w Gminie.

Zorganizowanym systemem gromadzenia i wywozu odpadów komunalnych na terenie gminy Skomlin objętych jest około 60% mieszkańców. Odpady są odbierane z 566 budynków (wg sprawozdania GUS M-09). Odpady gromadzone są w worki o pojemności 120 litrów kupowane przez mieszkańców. Mieszkańcy umową są zobowiązani do segregowania odpadów w workach.

Indywidualne gospodarstwa rolne według sposobu usuwania odpadów stan na 20 maja 2002 r. [wg Urząd Statystyczny w Łodzi na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2002]

	Wywożenie odpadów	
	Na zorganizowane składowisko	Zagospodarowywanie we własnym zakresie
Skomlin	566	56

Na terenie gminy nie są rozstawione jakiegokolwiek pojemniki na odpady.

Aktualnie wszelkie odpady z terenu gminy wywożone są przez służby gminne na

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

składowiska w Marężach (gm. Skomlin). Wywożenie odpadów odbywa się raz w miesiącu przy użyciu ciągnika z przyczepą a opłaty są wnoszone bezpośrednio przez wytwórców odpadów.

Stawki są następujące :

- Roczna opłata za wywóz odpadów w workach wraz o odbiorem przez służby gminne wynosi 19 zł rocznie

W gminie funkcjonuje system selektywnej zbiórki, w którym mieszkańcy „u źródła” wydzielają takie odpady użytkowe jak: tworzywa sztuczne, makulatura oraz metale.

Ilości sprzedanych worków na śmieci oraz ilości odpadów trafiających na składowisko odpadów pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że system ten nie funkcjonuje w sposób zadowalający. Umowy na wywóz odpadów podpisały 677 podmiotów.

Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Skomlin na składowisko odpadów w Marężach w roku 2003 trafiły następujące ilości odpadów :

Nazwa gminy	Odpady stałe ogółem		Odpady wyselekcjonowane (Mg)					
	dam3	Mg	Razem	Makulatura	Szkło	Tworzywa sztuczne	Metale	Kg na 1 mieszk.
Skomlin	0,04	10,3	59,5	1,3	54,2	1,8	2,2	19,9

Wskaźnik ilości odpadów trafiających na składowisko w latach 2000 – 2003 wyniósł około 19.9 kg/M/rok a główna masa odpadów to szkło. Jest to bardzo niski wskaźnik.

Ilość odpadów wytwarzanych wytworzonych na terenie gminy Skomlin wg Powiatowego Programu Ochrony Środowiska

	Liczba mieszkańców	Ilość nagromadzonych odpadów [kg/rok]
Skomlin	3 503	781 169

5.2 Odpady przemysłowe

Pod pojęciem tym rozumie się odpady powstające w sektorze gospodarczym a więc wszystkie te grupy i rodzaje odpadów, które powstają w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby prawne, prowadzące tę działalność w oparciu o odpowiednie ustawy. W grupie odpadów pochodzenia przemysłowego bardzo ważną grupę stanowią także odpady niebezpieczne wyróżnione w opracowaniu kolorem czerwonym. Przy charakterystyce odpadów produkowanych przez podmioty gospodarcze przyjęto podział i terminologię narzuconą przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. nr 112, poz.1206).

Zbiorecze zestawienie odpadów przemysłowych powstających w gminie Skomlin opracowane w oparciu o informacje uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu przedstawia poniższa tabela :

Źródła powstawania oraz ilości odpadów medycznych i weterynaryjnych powstających w gminie Skomlin oszacowane na podstawie informacji Starostwa Powiatowego w Wieluniu

Źródło pochodzenia	Rodzaj odpadów	Ilość [Mg/rok]	Sposób postępowania
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skomlinie	18 01 03*	0,150	zagospodarowane (wykorzystane i zutylizowane)
	18 01 06*	0,0005	

Zgodnie z ewidencją Wojewódzkiego Inspektora Weterynaryjnego na terenie gminy Skomlin działa Punkt Zbioru Zwłok Zwierzęcych

Powiat	Punkt zbioru	Weterynaryjny Numer Identyfikacyjny
wieluński	Punkt Zbioru Zwłok Zwierzęcych w Skomlinie	10173301

Do punktu zbioru zwłok zwierzęcych trafiają odpady z 4 gmin: Skomlin, Czastary, Biała, Mokrsko i Łubnice. W 2003 roku trafiło tam ok. 15 ton zwłok zwierzęcych. Odpady są odbierane przez BACUTIL Stolec (gm. Złoczew).

Sposoby zagospodarowania odpadów z oczyszczalni ścieków w gminie Skomlin w 2002 r
[wg WIOŚ w Łodzi]

Wytwórca	Kod	Wytworzone [tony/rok]	Tymczasowo składowane [tony/rok]	Wykorzystane [tony/rok]	Unieszkodliwione [tony/rok]	Składowane [tony/rok]
Urząd Gminy w Skomlinie	19 08 01	0,400	0,400	-	-	-
	19 08 05	0,100	0,100	-	-	-
Razem		0,500	0,500	-	-	-

Należy w tym miejscu zauważyć, iż ogromna część odpadów niebezpiecznych wytwarzanych na terenie gminy nie jest w ogóle wykazywana w oficjalnych statystykach. Chodzi tutaj głównie o odpady pochodzące z gospodarstw domowych oraz indywidualnych gospodarstw rolnych. Ilość tych odpadów jest obecnie trudna do określenia. Oszacowanie ilości odpadów niebezpiecznych w masie odpadów komunalnych przy użyciu wskaźników nagromadzenia opracowanych przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach wskazuje, iż ilości ta może osiągać nawet 11 ton/rok. Odpady te niemal w całości, w formie zmieszanej, trafiają na składowiska odpadów komunalnych, co nasuwa wniosek, iż stan gospodarki odpadami niebezpiecznymi w grupie odpadów komunalnych jest daleki od zadowalającego. Wymagane jest wprowadzenie działań mających na celu wyodrębnienie odpadów niebezpiecznych z masy odpadów komunalnych i poddanie ich dalszemu unieszkodliwianiu.

Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wieluńskiego specyfikuje cele, które należy osiągnąć w powiecie - wśród najważniejszych celów realizacji Planu należy wymienić:

- objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców powiatu,
- osiągnięcie stopnia recyklingu frakcji zbieranych selektywnie (makulatura, szkło, metale, tworzywa sztuczne) na poziomie 25%,
- ograniczenie ilości odpadów ulegających biodegradacji trafiających na składowiska do 35% ilości z 1995 r.,
- osiągnięcie poziomu odzysku odpadów wielkogabarytowych 70%,
- osiągnięcie poziomu odzysku odpadów budowlanych 60%,
- osiągnięcie poziomu zbiórki komunalnych odpadów niebezpiecznych 80%,
- likwidacja mogiłników.

Cele te muszą być realizowane również w gminach – tematyka ta szczegółowo została opisana w Planie Gospodarki Odpadami dla gminy Skomlin.

6. Określenie priorytetów ekologicznych na tle zadań gminy i powiatu.

Zadania przedstawione w niniejszym rozdziale są jego najważniejszą częścią opracowania. Ich realizacja pozwoli poprawić stan środowiska całej gminy oraz zachować jego najcenniejsze elementy. Zadania zostały pogrupowane według następujących dziedzin:

1. Gospodarka wodna,
2. Gospodarka odpadami
3. Poprawa jakości gleb, ochrona powierzchni i kopalni,
4. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego
5. Zmniejszenie uciążliwości hałasu
6. Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych
7. Edukacja ekologiczna.

Dziedziny te stanowią grupę celów głównych. Każdy z nich zawiera części składowe w postaci następujących priorytetów:

Ad 1:

- Realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej (ograniczenie zrzutów ścieków do cieków i zbiorników), - budowa kanalizacji, oczyszczalni ścieków w Skomlinie i Brzezinach oraz oczyszczalni przydomowych.
- Poprawa jakości wody pitnej,
- Regulacja stosunków wodnych na terenie gminy

Ad 2:

- Likwidacja dzikich składowisk odpadów,
- Rozszerzenie zakresu selektywnej zbiórki odpadów,
- Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych,
- Zbiórka odpadów wielkogabarytowych
- Zbiórka odpadów budowlanych

- Budowa gminnego Punktu Gospodarki Odpadami

Ad 3:

- Ochrona wierzchniej warstwy gleb,
- Przywrócenie wartości użytkowych gleb,
- Racjonalna gospodarka rolna,

Ad 4:

- Ograniczenie niskiej emisji,
- Minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego,
- Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i radioaktywnym,
- Ograniczenie emisji przemysłowych (niska i wysoka),

Ad 5:

- Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego i pochodzącego od ciągów komunikacyjnych,
- Ograniczenie emisji hałasu z innych źródeł (punktowych),

Ad 6:

- Ochrona elementów przyrody ożywionej i nieożywionej,
- Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych

Ad 7:

- Prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach,
- Organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej
- Edukacja dorosłych w zakresie ochrony środowiska

Poniższa tabela zbiorcza oprócz zadań szczegółowych zawiera również czas realizacji zadań – w perspektywie czteroletniej (do roku 2007) i perspektywie długoterminowej (do roku 2015). Priorytet realizacji zadań w tych interwałach czasowych został określony na podstawie konsultacji z Władzami Gminy.

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Tabela zawiera również szacunkowy koszt realizacji za dań, zewnętrzne źródła dofinansowania i pozyskania środków.

Tabela ta zawiera również cele, priorytety i zadania związane z Planem Gospodarki Odpadami, który stanowi II część niniejszego opracowania.

W celu określenia kosztów poszczególnych działań przyjęto następujące założenia:

Sieci wodociągowe	110 zł/mb
Przyłącza wodociągowe	2500 zł/przyłącze
Sieć kanalizacyjna	390 zł/mb
Przyłącze kanalizacyjne	3300 zł/przyłącze
Kolektory dociążające	361 zł/mb
Przepompownie ścieków	85 000 zł (300-350 m ³ /d)
Oczyszczalnie ścieków	
• 50 –100 m ³ /d	5500 –5200 zł/m ³ ścieków
• 100 – 150 m ³ /d	5200-4800 zł/m ³ ścieków
• 150 – 200 m ³ /d	4800-4550 zł/m ³ ścieków
• 200 – 300 m ³ /d	4550-4200 zł/m ³ ścieków
• 300 – 500 m ³ /d	4200-3650 zł/m ³ ścieków
Oczyszczalnia przydomowa	6000 zł/oczyszczalnię
(przyjęto do obliczeń, że ok.20% mieszkańców z różnych względów nie zostanie podłączonych do kanalizacji)	
Rekultywacja składowiska	700 tys – 1 mln za 1 ha
Zbiorniki retencyjne na terenie wiejskim	
• poj. do 100 tys m ³	25 zł/m ³
• poj. do 750 tys. m ³	15 zł/m ³
• powyżej 750 tys m ³	10 zł/m ³
Melioracje szczegółowe	
• dla użytków ornych	8500 zł/ha
• dla użytków zielonych	6000 zł/ha

6.1 Harmonogram realizacji i nakłady finansowe

L.P.	Kluczowe działania, które należy wykonać w celu osiągnięcia celu strategicznego – ochrony środowiska	W- własne K- koord.	Od kiedy	Do kiedy	Szacowany budżet [tys. PLN]	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6	
1	Budowa indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków, na obszarach zabudowy mieszkaniowej rozproszonej(ok. 140 oczyszczalni przydomowych)	K	2004	2015	840	Środki właścicieli nieruchomości, Środki własne, dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, pomocowe fundusze unijne
2	Rozpoznanie i podjęcie działań dotyczących problemu zanieczyszczeń obszarowych, głównie z terenów rolniczych, wynikających ze stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin	W	2004	2015	50	Środki własne, dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, pomocowe fundusze unijne
3	Budowa kanalizacji deszczowej w obszarach zwartej zabudowy wraz z urządzeniami do oczyszczania wód deszczowych ze szczególnym uwzględnieniem tras komunikacyjnych o długości ok. 3 km w Skomlinie	W	2004	2010	900	Środki własne, dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, pomocowe fundusze unijne
4	Budowa kanalizacji sanitarnej II etap – dla miejscowości Skomlin (250 m ³ j) Brzeziny (120 m ³ /d) - 33 km sieci + 735 przyłączy (22,1km)	W	2005	2006	13 500	Środki własne, dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, pomocowe fundusze unijne
7	Zamknięcie i rekultywacja nielegalnie eksploatowanych tzw. "dzikich" składowisk	W	2004	2005	15	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy krajowych
	Budowa Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów w Skomlinie (przy wariantcie I)	W	2005	2007	150	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych,
	Budowa MPGO w Mareżach (Górach Młyńskich) – przy wariantcie II – jedna czwarta kosztów całości	W	2005	2012	500	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

9	Objęcie wszystkich mieszkańców Gminy selektywną zbiórką odpadów użytkowych i niebezpiecznych wydzielanych przez mieszkańców ze strumienia odpadów komunalnych	W	2004	2004	150	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy krajowych
10	Rozwijanie i wspieranie indywidualnych form utylizacji odpadów organicznych (kompostowanie)	W	2004	2014	40	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych,
11	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych	W	2004	2014	140	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
12	Organizacja i rozwijanie systemu zbierania odpadów budowlanych	W	2004	2014	140	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
13	Wdrożenie systemu ewidencji rodzaju i ilości odpadów przemysłowych na terenie gminy Skomlin	W	2004	2007	10	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
14	Przygotowanie map glebowo rolniczych, które pomogą w ustalaniu dawek nawozowych i ilości wapnowania	W	2004	2007	80	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
15	Zorganizowanie akcji informacyjnej dla producentów żywności i przedsiębiorczych rolników zainteresowanych agroturystyką.	W	2004	007	10	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
16	Zapobieganie erozji gleb poprzez nowe nasadzenia drzew	W	2004	2007	450	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
17	Stala kontrola poziomu zanieczyszczenia gleb	W	2004	2015	100	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
18	Upowszechnianie zasad Kodeksu dobrych praktyk rolniczych	W	2004	2015	100	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
19	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza. Seminaria ekologiczne dla zainteresowanych mieszkańców.	W	2004	2015	10	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
20	Modernizacja istniejących niskosprawnych kotłowni węglowych w budynkach szkolnych, użyteczności publicznej i komunalnych, zamiana indywidualnych systemów grzewczych (pieców) na ogrzewanie biomasą.	W/K	2004	2015	300	Środki właścicieli nieruchomości Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

21	Wdrożenie programów edukacyjnych uświadamiających problemy ochrony przed hałasem	W	2004	2015	10	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
22	Stworzenie bazy danych o obiektach stwarzających zagrożenie akustyczne dla środowiska	W	2004	2004	10	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
23	Opracowanie wspólnego programu ochrony przed hałasem z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska	K	2004	2015	10	Środki odpowiedzialnego	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
24	Opracowanie map akustycznych	K	2004	2015	20	Środki odpowiedzialnego	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
25	Utworzenie proponowanych małoobszarowych form ochrony przyrody	W	2004	2007	30	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
26	Objęcie ochroną prawną w formie pomników przyrody sędziwych okazów drzew	W	2004	2007	10	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
27	Szkolenia i pokazy praktyczne dla rolników i działkowców w zakresie gospodarki ekologicznej	W	2004	2004	10	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
28	Edukacja ekologiczna nauczycieli	W	2004	2004	5	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
29	Inwentaryzacja bibliotek	W	2004	2004	2	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
30	Program edukacji ekologicznej dla młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów	W	2004	2015	15	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
31	Wdrożenie programu edukacji ekologicznej związanej z odpadami, ich powstawaniem i zagospodarowaniem	W	2004	2008	100		
32	Organizacja wystaw proekologicznych	W	2004	2015	20	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
33	Utworzenie kół ekologicznych	W	2004	2015	5	Środki własne, dotacje funduszy UE i krajowych	Środki własne, dotacje i kredyty z funduszy UE i krajowych
RAZEM							
					17 232 (w wariantcie I)		
					17 582 (w wariantcie II)		

7. Zdolności inwestycyjne – prognoza budżetu gminy na lata 2005 – 2015

Analizując wszystkie dostępne sposoby finansowania inwestycji można stworzyć kilka wariantów dla Programu Ochrony Środowiska, których realizacja uzależniona będzie w pierwszej kolejności od możliwości finansowych gminy a następnie od dostępności zewnętrznych źródeł finansowania.

Na podstawie danych dotyczących budżetu gminy Skomlin, przeprowadzono symulację przyszłych dochodów (do roku 2015, przy założeniu 2% realnego wzrostu dochodów w wariantcie I oraz 2% spadku w wariantcie II) oraz oszacowano możliwości inwestycyjne (założono udział wydatków inwestycyjnych na poziomie 10% oraz na poziomie 15%).

Lp.	Opis	2005	2006	2014	2015	Suma wydatków na lata 2005-2015
1	2	3	4	5	6	7
I.A	Dochody [PLN]	6316843	6443180	7549212	7700196	X
I.B	Wydatki jako 10% udziału w dochodach [PLN]	631684,3	644318	754921,2	770019,6	7686786
I.C	Wydatki jako 15% udziału w dochodach [tys. PLN]	947526,4	966476,9	1132382	1155029	11530179
II.A	Dochody [tys. PLN]	6069123	5947741	5060118	4958916	X
II.B	Wydatki jako 10% udziału w dochodach [tys. PLN]	606912,3	594774,1	506011,8	495891,6	6046930
II.C	Wydatki jako 15% udziału w dochodach [tys. PLN]	910368,5	892161,1	759017,7	743837,3	9070395

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Z przedstawionych w tabelach danych wynikają bardzo zróżnicowane możliwości finansowania projektów inwestycyjnych w zależności od wariantu.

W wariantcie wzrostowym – wydatki (10% udziału wydatków inwestycyjnych w dochodach) szacuje się na poziomie ok. 0,63 miliona złotych w roku 2005 do ok. 0,77 miliona złotych w 2015 roku, a wtedy suma kwot na wydatki inwestycyjne wyniesie ok. 7,69 milionów złotych. Przy założeniu 15% udziału w dochodach budżetu wydatków inwestycyjnych odpowiednio nakłady mogą wynieść w 2005 roku już ok. 0,948 miliona złotych, w roku 2015 ok. 1,155 miliona złotych a ich suma szacowana jest na ok. 11,530 milionów złotych.

W wariantcie II malejących realnie dochodów – wydatki (10% udziału w dochodach) szacuje się na poziomie ok. 0,607 miliona złotych w roku 2005 do ok. 0,496 miliona złotych w 2015 roku, a suma kwot na wydatki inwestycyjne wyniesie ok. 6,047 miliona złotych. Przy założeniu 15% udziału w dochodach budżetu wydatków inwestycyjnych odpowiednio nakłady mogą wynieść w 2005 roku już ok. 0,910 milionów złotych, w roku 2015 ok. 0,743 milionów złotych, a ich suma jest szacowana na ok. 9,07 milionów złotych.

8. Nakłady finansowe na realizację zadań związanych z ochroną środowiska a możliwości budżetu gminy

Lp.	Kierunki	Nakłady inwestycyjne (tys zł)	
1.	gospodarka wodno-ściekowa	15 290	
2.	gospodarka odpadami	895 (1 245)	
3.	ochrona ziemi i gleb	740	
4.	ochrona powietrza	300	
5.	ochrona przed hałasem	50	
6.	ochrona przyrody	40	
7.	edukacja ekologiczna	157	
8.	SUMA	17 472 (17 822)	
9.	Wydatki inwestycyjne Gminy na ochronę środowiska na lata 2005-2015	Wariant I (mln zł)	Wariant II (mln zł)
10.	10% udział wydatków na ochronę środowiska w dochodach ogółem	7,690	6,047
11.	Udział zewnętrznych źródeł w finansowaniu inwestycji (8. - 10.)	9,782	11,425
12.	Udział % zewnętrznych źródeł finansowania	55,99	65,39
13.	15% udział wydatków na ochronę środowiska w dochodach ogółem	11,530	9,070

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

14.	Udział zewnętrznych źródeł w finansowaniu inwestycji (8. - 13.)	5,942	8,402
15.	Udział % zewnętrznych źródeł finansowania	34,00	48,08

Powyższa tabela przedstawia nakłady finansowe na poszczególne działy zawarte w Programie Ochrony Środowiska w zestawieniu z przyjętymi wydatkami inwestycyjnymi na ochronę środowiska (10% i 15% udział tych wydatków w dochodach ogółem) w Gminie Skomlin w latach 2005 – 2015.

Z przedstawionych w tabelach danych wynikają następujące możliwości finansowania projektów inwestycyjnych na ochronę środowiska w zależności od wariantu:

- W wariantcie I – (wzrostowym) zakładając 10% udział wydatków na ochronę środowiska w dochodach Gminy 55,99 % nakładów inwestycyjnych musi zostać sfinansowana przez kapitał obcy, natomiast zakładając 15% udział inwestycji w dochodach wkład kapitału obcego zmalałby do 34,00%
- W wariantcie II (malejących realnie dochodach Gminy) – zakładając 10% udział wydatków na ochronę środowiska w dochodach Gminy 65,39% nakładów inwestycyjnych musi zostać sfinansowana przez kapitał obcy, natomiast zakładając 15% udział inwestycji w dochodach wkład kapitału obcego wyniósłby 48,08%.

W każdym przypadku niemożliwa jest realizacja zadań wynikających z programu niemożliwa jest bez znacznego udziału środków zewnętrznych.

Biorąc pod uwagę ograniczone możliwości finansowe Gminy należy przy wyborze przyjęć następujące mierniki stosowane przy ekonomicznej ocenie inwestycji:

- ✓ koszt zadania,
- ✓ okres realizacji inwestycji,
- ✓ koszt eksploatacji obiektu,
- ✓ okres zwrotu nakładów,
- ✓ rentowność przedsięwzięcia,
- ✓ wielkość ryzyka inwestycyjnego,
- ✓ niewymierne korzyści ekologiczne.

Mierniki te wykorzystywane są również przy ocenie wniosków o dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych.

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Program będzie finansowany z następujących źródeł;

- środki własne
- fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ERDF (2004-2006)
- Europejski Fundusz Społeczny EFS
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych
- Finansowy Instrument Wsparcia Rolnictwa
- Fundusz Spójności (FS)

Działania, z których można realizować inwestycje z zakresu ochrony powietrza to Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006, z którego mogą być dofinansowywane następujące cele:

- poprawa jakości powietrza
- wsparcie zarządzania ochroną środowiska
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
- budowa i rozbudowa, modernizacja obiektów dydaktycznych
- budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w energię
- budowa lub modernizacja dróg gminnych i powiatowych o znaczeniu lokalnym
- modernizacja i remonty podstawowej infrastruktury społecznej

O strukturze finansowania danego etapu realizacji programu każdorazowo zdecyduje Rada Gminy, biorąc pod uwagę różne uwarunkowania takie jak aktualny stan budżetu, zdolność zaciągania zobowiązań, niezbędne nakłady na spłatę zobowiązań itp.

9. System oceny realizacji programu

Ocena realizacji Programu polega przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

Analogicznie jak na poziomie wojewódzkim i powiatowym został określony „system monitoringu i oceny proponuje się stworzenie:

- a) systemu zbierania i selekcjonowania informacji,
- b) systemu oceny i interpretacji zgromadzonych danych.

Procesy te powinny być analogiczne na poziomie Gminy, Powiatu i Województwa. Proponowany więc system monitoringu dla Gminy Skomlin powinien zawierać działania określone w Programie dla Województwa Łódzkiego i dla Powiatu Wieluńskiego:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
- uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
- przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie
- analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
- analiza przyczyn odchyłeń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
- przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

Zbudowanie takiego systemu monitoringu i prowadzenie opisanych działań pozwoli na bieżące monitorowanie realizacji Programu. Podstawą dla sprawnego zbierania danych monitoringu jest opracowany zestaw mierników.

System monitoringu realizacji programu ochrony środowiska składa się z trzech elementów:

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

- monitoring powietrza, monitoring jakości wód, hałasu, stanu gleby, przyrody
- monitoring programu
- monitoring społeczny (odczucia i skutki)

Monitoring powietrza, i wody realizowany jest w województwie przez WIOŚ przy współudziale WSSE oraz innych jednostek organizacyjnych i naukowo-badawczych (np. IMGW, RZGW, RDLP). Monitoring ten realizowany jest pod nadzorem GIOŚ. Wyniki pomiarów wykonane w stacjach pomiarowych wytypowanych przez WIOŚ na terenie powiatu wieluńskiego oraz dodatkowe pomiary zaproponowane jako zadania priorytetowe będą miernikiem stanu jakości elementów środowiska. Aby zapewnić wiarygodność pomiarów należy wdrożyć system zapewnienia jakości pomiarów. Wyniki kolejnych rocznych ocen i dokonana w nich klasyfikacja stref będą wskaźnikiem poprawy lub pogorszenia stanu czystości środowiska.

Innym wskaźnikiem w zakresie ochrony atmosfery będzie zmniejszenie zużycia paliw stałych i energii, głównie przez największych udziałowców emisji do powietrza (wskaźniki zużycia paliw przez głównych emitentów oraz wskaźniki statystyczne).

Ponadto, miernikiem jakości powietrza będzie:

- realizacja zobowiązań nałożonych przez Starostwo wynikających z pozwoleń na emisję do powietrza
- wdrożenie dyrektywy IPPC służące wprowadzaniu najlepszych dostępnych technik (BAT) i redukcji substancji w powietrzu

Analogicznie przedstawiać się winien monitoring jakości środowiska w zakresie ochrony wód, gleb i lasów.

Monitoring realizacji celów winien być prowadzony przez organy gminy i dotyczyć oceny realizacji planu działań zgodnie z założonym harmonogramem.

Proponuje się, śladem propozycji zawartych w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska powołanie przez wójta „Rady Programu”, jako organu opiniującego, doradczego i kontrolującego wykonanie zadań wynikających z programu.

Przedmiotem działalności Rady Programu byłoby przygotowanie corocznych planów działań oraz co dwa lata raportów z wykonania „Programu”. Raporty te są obligatoryjne w świetle ustawy „Prawo Ochrony Środowiska”.

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

Coroczne oceny realizacji zadań oraz „Raporty” są podstawowymi formami sprawozdawczości z realizacji „Programu Ochrony Środowiska”.

Treść sprawozdań winna być podana do wiadomości publicznej.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty programu należą:

- WIOŚ, PIOŚ, WSSE, PSSE, IMGW, RZGW, RDLP
- Jednostki naukowo-badawcze
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie)
- Straż Pożarna

Do grupy podmiotów społecznych uczestniczących w programie należą:

- media
- pozarządowe organizacje ekologiczne
- system edukacji ekologicznej

Do grupy podmiotów realizujących program ochrony środowiska” należą

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne
- samorządy lokalne realizujące zadania publiczne

Odbiorcami programu ochrony środowiska jest społeczeństwo gminy, które będzie akceptować, oceniać lub podejmować krytykę planów i działań oraz uczestniczyć w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych stref.

10. Literatura

- 1) Program Ochrony Środowiska Województwa łódzkiego 1999-2015 rok, Łódź 2003.
- 2) Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego. Łódź 2003
- 3) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Skomlin, 1998 r.
- 4) Strategia Rozwoju Gminy Skomlin, 1997
- 5) Bednarek R. Prusinkiewicz Z, Geografia Gleb, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- 6) Cieślak J. Wskazówki dla rolników podejmujących produkcję metodami ekologicznymi, Wydawca- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Społecznego i Gospodarczego, Modliszewice 2001.
- 7) Cymerman R: Rekultywacja gruntów zdewastowanych, Wydawnictwo Art., Olsztyn 1988.
- 8) Czerwiński E, Dobrzański B: Nowoczesna uprawa roślin, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa, 1975
- 9) Duży rocznik statystyczny 2000 r. GUS, Warszawa 2001.
- 10) Ekonomiczna wycena środowiska przyrodniczego pod red. G. Andersona, J. Śleszyńskiego, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 1996.
- 11) Gospodarka odpadami na wysypiskach, ARKA KONSORCJUM, Poznań 1993.
- 12) Kempa. E. Gospodarka odpadami miejskimi, Arkady, Warszawa 1983 r.
- 13) Kompleksowa Gospodarka odpadami (materiały konferencyjne), ABRYS, Poznań 1998 r.
- 14) Kompostowanie odpadów organicznych w praktyce (materiały konferencyjne), ABRYS, Poznań 1997 r.
- 15) Narodowy Program Przygotowania do członkostwa w UE, Rozdział 23 – Ochrona Środowiska; MOŚZNiL, 1999 r.
- 16) Neuerburg W, Padel S: Rolnictwo ekologiczne w praktyce, Stowarzyszenie Ekoland, Warszawa 1994.
- 17) Nowa Polityka Ekologiczna Państwa – założenia; MOŚZNiL, październik 1999r
- 18) Ochrona środowiska po reformie administracji publicznej, PROEKO sp. z o.o., Warszawa 1999.
- 19) Polityka Ekologiczna Państwa – Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa; Warszawa 1990.
- 20) Poskrobka B: Sterowanie ekorozwojem tom III Regionalne i gospodarcze aspekty ekorozwoju, Wydawnictwo Politechniki białostockiej, Białystok 1998.
- 21) Poradnik do opracowania gminnego programu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, M. Kistowski, W. Staszek, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 1998.
- 22) Programowanie rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej; J. Szlachta, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 1999.
- 23) Przepisy Unii Europejskiej w zakresie odpadów (mat. seminaryjne) Ogólnopolskie Towarzystwo Zagospodarowania Odpadów „3R”, Osieczany 1999.
- 24) Przewodnik dostosowania prawa do prawa Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska, Komisja Wspólnot Europejskich, Warszawa styczeń 1998.

Program Ochrony Środowiska Gminy Skomlin

- 25) Przewodnik po Unii Europejskiej; The Economist Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 1998.
- 26) Richling A., Solon J. „Ekologia krajobrazu“ Wyd. 2. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 1996.
- 27) Sozoeconomiczny rachunek efektywności działalności gospodarczej w warunkach gospodarki rynkowej i samorządności terytorialnej, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 1996.
- 28) Stan Środowiska dla Województwa Łódzkiego 2002, Łódź 2002
- 29) Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego Gminy, T. Domański, Wydawnictwo Hamal Books, Warszawa 1999.

